

נוביני קרקובסקיה Nowiny Krakowskie

ארגון יוצאי קרקוב בישראל
ZWIAZEK KRAKOWIAN W IZRAELU
ASSOCIATION OF CRACOWIANS IN ISRAEL

כתיבה, עריכה והבאה לדפוס: לילי הבר
כתובת: ת.ד. 17209 תל אביב 69051
דואר אלקטרוני: lili@lyhaber.com
טלפון: 09-9579540, פקס: 054-4436366

גליון 37, אוגוסט 2009, אב תשס"ט

בטאון ארגון יוצאי קרקוב בישראל

70 שנים לפרוץ מלחמת העולם ה-II

ביום שלישי ה-1 בספטמבר 2009 ימלאו 70 שנה לפרוץ מלחמת העולם השנייה, האסון הנורא ביותר לעם ישראל והמלחמה האיומה ביותר בתולדות האנושות. במלחמה השתתפו 57 מדינות, נטבחו בה 6 מיליון יהודים, נהרגו בה למעלה מ-30 מיליון אזרחים ונפלו כ-20 מיליון חיילים.

בהר הרצל שבירושלים, על יד האנדרטה לזכר הלוחמים היהודים בצבאות פולין שנפלו במלחמה העולם השנייה, נקיים באותו יום, בשעה 12:00, טקס זכרון לחללי המלחמה.

הסעות למעוניינים להשתתף בטקס יצאו מתחנת הרכבת ארלוזורוב, בשעה 10:30.

קצרים

איזבלה שטרבסקה מקרקוב, שהיתה מזכירתו של הרב בועז פש ופעילה בארגון ציולנט, מבקשת את עזרתו באיסוף חומרים לסרט דוקומנטרי בנושא שירים יהודיים, קברטים ותאטרון בגטאות ובמחנות. מפיקי הסרט והבמאי מבקשים להראות כי גם בימים הנוראים ביותר הפיחה האומנות תקווה בליבותיהם של היהודים המעונים. כל מי שיכול לסייע למפיקי הסרט ולספר מזכרונותיו על החיים התרבותיים בגטאות ובמחנות שבהם היה מתבקש לעשות זאת בהקדם אפשרי.

♦♦♦♦♦

מנשה ויואל פלד, נכדיו של יואל אליאש פלוצקר ופרידה לבית ואכשטוק מרחוב דיטלה 17 בקרקוב, מחפשים קרובי משפחה, ניניהם של אהרון יוסף פלוצקר ורוחלה לבית שהאנבארגאל. כל הידוע פרטים מתבקש לפנות למערכת או ל- yrpeled@zahav.net.il

♦♦♦♦♦

דרושים לנו מתנדבים המוכנים לסייע בתרגום מפולנית לעברית, רצוי בעלי ידע בהפעלת מעבד תמלילים וורד. מפעם לפעם אנו מקבלים עבודות מסטר ומאמרים מפולין, אשר בשל חשיבותם למחקר ההיסטוריה של אבותינו, אנו רוצים לתרגמם ולפרסמם. כרגע אנו מבקשים לתרגם עבודת מסטר על תנועת הצופה וחבורת של חברת "מכבי" קרקוב 1909-1929. המתנדבים יפנו למערכת.

פרס לפרופ' סקוטניצקי

פרס החירות על שם יאן קרסקי יוענק לפרופ' אלכסנדר ב. סקוטניצקי ולמרכז הדיאלוג שהקים בסטרום שבקרקוב. את הפרס, אמר הפרופסור, הוא רוצה להקדיש לגיבורים עליהם כתב בספריו, אותם יהודים אשר גרו בקרקוב לפני המלחמה, ולצאצאיהם השומרים על קשר עם העיר ותושביה.

פרופ' סקוטניצקי פרסם מספר ספרים, בפולנית ובאנגלית, על יהודי קרקוב, על פרופ' יוליאן אלכסנדרוביץ ועל אוסקר שינדלר. הפרופסור הוא דמות דומיננטית מאד בשימור המורשת היהודית בעיר ולאחרונה היה בין היוזמים של

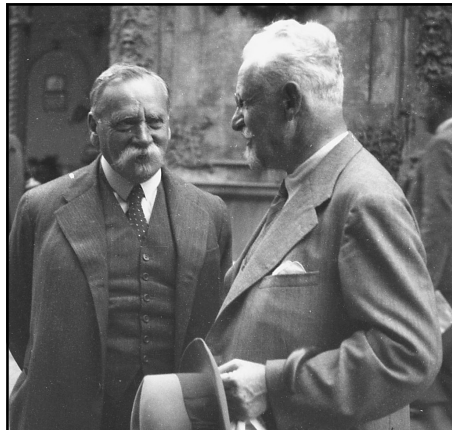

הקמת המוזיאון ברחוב ליפובה 4 - מקום מפעלו של אוסקר שינדלר.

טקס הענקת הפרס יתקיים ב-23 בספטמבר 2009 בשעה 18:00 במרכז לתרבות יהודית ברחוב מיזלסה 17, קרקוב.

מיהו האיש שמשמאל?

זאב (וילק) אלכסנדרוביץ צילם עשרות אלפי תמונות בפולין, בישראל ובעולם כולו. בני משפחתו עוסקים, מזה שנים אחדות, בקיטלוג צילומיו כדי לשמרם בספריה הלאומית בירושלים. במספר רב של תמונות מקרקוב ומישראל מופיע גם האיש המצולם בתמונה משמאל, ואנו זקוקים לעזרתכם בזיהוי. מי שמזהה את האיש מתבקש להודיע למערכת.

במערכת התקבלו מספר רב של הצעות למדור "תן כותרת" ולא נוכל לפרסם את כולן. בחרנו לפרסם כותרת אחת, של גב' ברכה קליבנוב מחיפה: "גופי נח, אך לנגד עיני חיים יהודיים תוססים, שחלפו מבלי שוב".

יחד עם משפחת פריי
אבלים על פטירתו של
חברנו היקר
ד"ר יעקב פריי ז"ל

יקיר העיר רמלה

מחבר הספר "מכתבים
מבית אבא, מקרקוב לפרס
1938-1943"

כיצד פרעו אנשי "הגסטאפו" בקראקא

לציון 70 שנה לפרוץ מלחמת העולם השנייה אנו מביאים כאן מאמר שהתפרסם בעתון "דבר" בארץ-ישראל ב-6 ביוני 1940 על הנעשה בקרקוב ובפולין.

המאמר מובא כאן ברשות אתר "עיתונות יהודית היסטורית" בכתובת

jpress2.tau.ac.il

המערכת ממליצה לכל הקוראים לבקר באתר מופלא זה בו מצוי שפע של חומר היסטורי מרתק ורב ערך

אחזו באמצעים נגד הפורעים. אולם מיד לאחר ההסרטה, שוחרר הפורע והגרמנים הוסיפו לעודדו ולהסיתו להמשיך בשוק. מחזה זה בוצע בנוכחות המון רב, שהרבה בקריאות שמחה בשבח "המשחררים" הגרמנים. הגרמנים בסמוך איכרים צעירים גרי הסביבה אשר רוכזו – לפני הישלחם לעבודות כפיה לגרמניה – בבתי הקסרקטים בקראקא, ופקדו עליהם לשיר שירים אנטישמיים ולהתהלל במחוז כולו.

יהודי קראקא הגנו על עצמם. אמנם הגנה זו לא יכלה להיות מאורגנת כראוי, אבל בכל המקומות שהפורעים היו מרוחקים מ"מרכזיהם" ולא היו מלווים סוכנים נאציים או אנשי "הגסטאפו" – שם הגנו היהודים על עצמם בכוח רב.

הפרעות בקראקא נסתיימו בהטלת עונשין... על היהודים. נאסר עליהם לעבוד בככר "גלובני רינאק" שהגרמנים כינוהו בשם "ככר היטלר"; ובקרונות הטרם העירוני הונחו פסלי-גטו מיוחדים לנוסעים היהודים.

לאחר הפוגרום חזרו חיי היהודים בקראקא למסלולם "הרגיל" בערב חג הפסח חולקו באמצעות הקהילה מצות לנצרכים. פעולה דומה נעשתה גם ע"י ה"ג'וינט". בשל המחסור הרב השורר באוכלוסיה המקומית ובצפיפות הרבה שהיתה ב"תור" המעוניינים היו נאלצים לחכות ימים מספר כדי לקבל חצי ק"ג מצות.

מבין חנויות היהודים פתוחות כיום בקראקא רק חנויות המכולת, חנויות למכירת פירות, בתי קפה קטנים ומסעדות. מסעדת וויסבארד המפורסמת בקראקא פתוחה, ובה הופקד קומיסאר נאצי. זוהי המסעדה היחידה בעיר שבה מבקרים עוד יהודים.

הילדים בגיל בית הספר מתהלכים ללא חינוך ולימוד, הואיל ובתי הספר סגורים.

האחרות. ב"הפסקות" אלה היו צעירים יהודים יוצאים לשדרות שברחוב דיטלובסקא ולגנים העירוניים ומטיילים להם להנאתם, כבני חורין. בימים אלה לא היו תופסים יהודים לעבודות-כפיה ולא היו מתגרים בהם והחיים בכללם היו "נוחים" במקצת. הדבר נמשך עד ערב החג הנוצרי, אז פרעו הנאצים ביהודי קראקא כדוגמת הפרעות שנערכו בשעתן ביהודי וארשה וצ'נסטוחובה. ההסתה ביהודים התנהלה בשני כיוונים: עלילת-דם והטפה לנקמה ביהודים בשל סבל הפולנים "מעבר לנהר בוג". ההסתה בעקבות עלילת-הדם התנהלה על ידי יוליוס שטרייכר, בגליון המיוחד של עתונו "שטירמאר" שהוציא גם תוספת בפולנית. ההסתה ביהודים, גרי תחום הכיבוש הרוסי, התנהלה על ידי הגרמנים המקומיים, שעזרו לסניפי ה"גאסטאפו" בפולין במעשיהם. גרמנים אלה המכנים עצמם בשם "פולקס-דויטשאן" – זהו "הגייס החמישי". הם עומדים במגע תמידי עם אנשי "העולם התחתון", הנוטים לארגון פרעות, נוקבים שכרם ומבטיחים להם את עזרת השלטונות, כדי שיאיתו "לצאת לרחוב". ההמון המוסת התפרץ בסביבה היהודית, שדד בחנויות, בדירות פרטיות, הכה את העוברים ושבים וקרא בקולי קולות: "היטלר איתנו", "ננקום ביהודים בשל סבל הפולנים שמעבר לנהר בוג", "מות לספספרים היהודים!", "היהודים

בקראקא היה מצב העניינים, באופן יחסי, טוב יותר מאשר בערים האחרות. שם, מקום מושבו של הגנרלגובארנאטור פראנק, שהוא השליט בכל תחום הכיבוש בפולין, שם גם מקום-ישיבתה של המפקדה הנאצית הראשית לתחום הכיבוש הגרמני, ושם גם מבקרות משלחות שונות מחוץ-לארץ. ואכן, הודות לכל האמור לא "הצטיינו" הנאצים בקראקא במעשי פראות ואכזריות, כדוגמת מעשיהם בערים ובעיירות אחרות.

ילדה סוחבת כסא במעבר מדירה לדירה בגטו קרקוב

עבודות כפיה בגטו קרקוב

– הם שגרמו למלחמה!" וכו'. בזמן הפרעות צוינו מעשים פרובוקאטיביים מעין אלה: הגרמנים עצרו את אחד הפורעים וכבלוהו, והמחזה הזה הוסרט כדי "להוכיח" לעולם כי הגרמנים

תושבי קראקא זוכרים יפה, כיצד התרוצצו הגרמנים בדצמבר אשתקד ברחובות העיר, וקרעו את המודעות המודבקות על גבי הבתים, שבהן פורסמו חוקים, פקודות והודעות נגד האוכלוסיה היהודית. "סידורים" אלה נעשו לקראת ביקורו של ליטבינוב בקראקא, כדי לפתור את כל השאלות הכרוכות בפעולות הוועדה המשותפת לחילוף אוכלוסים: העברת הגרמנים ממחוז ווהלין לתחום הכיבוש הגרמני, כדי ליישב במקומם אוקראינים, תושבי תחום הכיבוש הגרמני. ימים אלה היו "ירחי הדבש" ביחסי רוסיה-גרמניה והנאצים ניסו להעלים את פרצופם האמיט. אז – בימי שהותו של ליטבינוב בקראקא – גם פקדו אנשי "הגסטאפו" על יהודי קראקא, שלא ייראו ברחובות העיר כשהם ענושים סרטי "גאטו". אולם כל זה היה לפני זמן רב... לפני כחצי שנה בערך. אולם, רק שכחו הנאצים על ביקורו זה של ליטבינוב, החלו להכות יהודים באכזריות, לשדוד אותם ולגרשם מדירותיהם עד

המשך "כיצד פרעו אנשי הגסטאפו בקראקא"

קוראים וכותבים

אני מבקש להעיר למכתבו של אודי צין: אירוע הכנסת ספר תורה לבית הכנסת של הרמ"א נעשה ללא תיאום איתי, ואף לא נכחתי בו, והוא לא היה יזמה של הקהילה היהודית כי אם של בית חב"ד המקומי.

בועז פש, רב קהילת קרקוב

אני מבקש להעיר לגבי תמונת שני האברכים שהתפרסמה בגיליון הקודם. התמונה צולמה באירוע שנקרא "זכור", שנערך בכיכר גיבורי הגטו במסגרת הפסטיבל היהודי בקרקוב. מטרת האירוע היתה מופע יזכור מכובד, בו הופיע הכליזמר מושה ברלין מישראל, והחזן בן ציון מילר, ששר את השיר "אמא" לזכר האמהות ולזכר אמו שנפטרה השנה, ושיר על תלמידים היהודים שאינם. בתמונה הם בנו ואחינו של בן ציון מילר, שהופיעו בטיש חסידי בשירי חסידי בובוב ערב קודם בפסטיבל. לבקשתי, וכחלק מהטקס, ישבו האחרונים והכליזמר מושה ברלין על הכסאות, וזאת כסמליות ל-"אנחנו כאן", "יזכור", "קול אחיד נשמע" "מדור לדור"....

יוסי נטקוביץ

לפני כחודש התקיים בכשאנוב, בנוכחות ראש העיר, מר ריצ'רד קוסובסקי, טקס הענקת פרסים לעבודות מצטיינות של תלמידי התיכון בעיר בנושא "בעקבות יהודי כשאנוב". את הפרויקט יזמו מנהלת תיכון "סטאניסלב סטאניצ'ה" וסגנה, ואגודת ידודת ישראל – פולין העניקה פרסים לשלושת העבודות המצטינות.

לעומת זאת, תלמידי בית הספר התיכון בכשאנוב, שנתפסו לאחר שהתפרעו ושברו מצבות בבית הקברות היהודי, נענשו וחוייבו לעבוד בתחזוקת בית הקברות במהלך הקיץ.

בית הקברות בכשאנוב הוקם בשנת 1879 והיה מחולק ל-בית הקברות הקטן ובית הקברות הגדול. בית הקברות הקטן נחרב כליל על ידי הגרמנים בתקופת השואה, ועל שטחו נבנו כביש, כשהמצבות שימשו לסילי. בית הקברות הגדול נחרס גם הוא במהלך השנים ורק בשנת 2007 שופץ על ידי העירייה מכספי תרומות - המצבות שוחזרו, הצמחיה נגזמה והמקום נוקה ושוקם. היום שייך המקום למוזיאון העיר השומר על המקום וממשיך במלאכת ההנצחה.

אילנה קוזין

מאריך. הקהילות קיבלו זכויות למספר אטלזים, חנויות מכולת, מאפיות ובתי מלאכה (חייטים, סנדלרים, נגרים, פחחים וכדומה). על הקהילה הוטל גם להמציא מדי יום ביומו כמה מאות אנשים לעבודות-כפיה שונות. במחוז זה אין ה"ג'וינט" יכול לפעול כלל, בשל "חוק הדאויזם" הנהוג בין איזורי "הגנרל גובארנאנט" ובין האיזורים שסופחו רשמית ל"רייך".

למשרדי ה"גסטאפו" בוארשה נקרא יחד עם נציגי הקהילה גם חבר הנהלת ה"ג'וינט" מר בורנשטיין, כדי לדון עם גנרל שבא מקראקא בשאלות העזרה הסוציאלית לאוכלוסייה היהודית העניה. אחר כך הוזמן מר בורנשטיין על ידי אותו הגנרל לביקור אצל הגנרל גובארנאטור פראנק בקראקא. שם שאלו אותו מהי הסיבה שאין יהודי חו"ל, ובעיקר יהודי אמריקה, תומכים ביהודי פולין. הכוונה היא ברורה: מדוע אין שולחים כסף זר שיאפשר לגרמנים לרכוש נשק. התשובה לשאלה היתה כי יהודי ארה"ב לא שכחו את אחיהם האמללים בפולין, אולם העזרה אשר ה"ג'וינט" יכול להושיט להם היא קונסטרוקטיבית. אולם כיצד אפשר לעזור ליהודי פולין ולהקים כשמאידך אין פוסקים מלהתעלל בהם ולרצחם? אז דרשו השלטונות הנאציים הוכחות וצינו דרכים לתיקון המצב. מר בורנשטיין ענה כי פרטים אלה ידועים לנציגי הקהילות במידה רחבה יותר והציע לכנס אותם לשיחה. כונסו שליחי קהילות: וארשה, קראקא, ראדום, לובלין וארגון הקהילות במחוז שלזיה-עילית. בכינוס ניסו נציגי הממשלה ללחוץ על השליחים היהודים חתום על קול-קורא שיפורסם פומבית, כי השלטונות הנאציים מתייחסים ליהודים בצורה הוגנת בהתאם ל"חוקים המחייבים אותם". והנהוגים בתחום הכיבוש. על אף האיומים לא הסכים אף אחד מהנציגים היהודים לחתום על הכרוז הנאצי.

מ. טרייסט

עתון "דבר" ב-6 ביוני 1940

(מתוך האתר

jpress2.tau.ac.il

הערם: סוסנוביץ, באנדין, דומברובא-גורניצ'א, אולקוש, זאויארצ'א, אושוואנצ'ים, כל'נוב והסביבה. בין ערים אלה הנמצאות בשכנות לקראקא ושלזיה העילית, הפרידו הגרמנים במיוחד, כדי לספחן לאדמיניסטרציה של ה"רייך" המחוז "שלזיה עלית". שלוש פעמים הוצאו שם פקודות מחייבות את היהודים לצאת מזירותיהם. ליחס החמור ביותר "זכתה" קהילת סוסנוביץ. הנאצים הטילו על האוכלוסייה היהודית שם קנסות כסף גדולים וחייבו לשלם סכומים אלה

המעבר לגטו בפודגוז'ה מרץ 1941

בתיקון הדרכים והכבישים בפולין. השערות אלה נמנקים בעובדה שהגרמנים העבירו מגרמניה לתחום הכיבוש בפולין את כל שבויי המלחמה היהודים שנמנו עם צבאות פולין. מכאן – עוד הוכחה שהגרמנים חוששים להשפעת היהודים על האוכלוסייה הגרמנית. לפי השמועות אומרים הנאצים להנהיג תחומי "גאטו" ליהודים גם בערים אחרות בפולין. גם חוששים בזמן האחרון מאד מגירוש לאיזור "המדינה היהודית" בלובלין, ובינתיים מתעללים הנאצים ביהודים, בעיקר באותם המקומות, ששם היו מקיימים עד כה יחסי שכנות הוגנים. כך, למשל, אסרו על נשי טומאשוב-מאזוביאצקי לחבוש כובעים ו"להסתפק" במטפחות ראש. בעיירה יאזוירנא הסמוכה לוארשה ארגנו שוד בבתי שלושים המשפחות היהודיות שבעיירה. משפחה יהודית אחת נרצחה. הרוצחים היו פולני אחד ושני גרמנים. הנאצים אסרו את הפולני ורצחוהו, ובשני הגרמנים לא נגעו. פרק מיוחד בסבלות האוכלוסייה היהודית תחת השלטון הנאצי מהות

תזכורת למאחרים בתשלום דמי חבר

שלחו המחאה בסך 120 ש"ח לארגון יוצאי קרקוב בישראל ת.ד. 69051, תל אביב 17209

לזכרו של ד"ר יעקב פריי ז"ל

בחודש שעבר הלך לעולמו ד"ר יעקב פריי ז"ל, ציוני, אידיאליסט וליברל בכל רמ"ח אבריו. יעקב נולד בקרקוב בשנת 1914, למשפחה משכילה שומרת מסורת. התחנך בתנועת "עקיבא", בה ספג חינוך ציוני, למד עברית על בוריה, ומנעוריו חלם על ארץ ישראל ועל הקמת מדינה עצמאית על פי חזונו של הרצל. בגיל 19, כשחבריו החלו לעלות ארצה, לקיבוצים בארץ-ישראל, החליט שעליו ללמוד מקצוע שיתאים לחלום הציוני ושיוכל בעזרתו לתרום לפיתוח החקלאות ביישוב היהודי. למד וטרינריה בפריז, וכתב עבודת דוקטורט בנושא "השחיטה הכשרה". לקראת סיום לימודיו, פרצה מלחמת העולם השנייה. משפחתו שנשארה בקרקוב שבפולין הועברה לגטו, והושמדה כמעט כליל. בפריז, תוך שהוא מסתתר ומתחמק מהשלטונות הנאציים, הכיר את אשתו והקים משפחה משלו.

בתום המלחמה התגייס מיד חזרה לפעילות ציונית. היה מזכיר הפדרציה הציונית בפריז, שימש כעיתונאי עבור ביטאונים ציוניים שיצאו לאור בצרפת, ובין השאר סיקר את פרשת האוניה "אקסודוס". יצא למרוקו בשליחות ציונית ועסק רבות בקידום העלייה והתמיכה בישראל, בקרב קהילות יהודיות באירופה. במסגרת פעילותו הציונית השתתף בכל הקונגרסים הציוניים, החל מהקונגרס הראשון שהתכנס לאחר המלחמה, בבאזל ועד הקונגרסים בשנות השישים. בשנת 1952 עלה לארץ עם משפחתו. החיים כאן לא היו קלים עבורו ובהיותו וטרינר, יצא בשליחות ממשלתית לאפריקה וסייע בהעברת בשר בשחיטה כשרה ובפיקוח וטרינרי למדינה הצעירה. בשנת 1957 התיישב ברמלה, היה הוטרינר של העיר ושל כל המושבים בסביבה. רמלה הייתה בשבילו בבואה של המדינה כולה. המקום המתאים ביותר עבורו להגשים את האידיאלים שלו. עיר קולטת עליה, שחיים בה בצוותא בני דתות שונות, יהודים נוצרים ומוסלמים. ד"ר יעקב פריי נרתם מיד לעבודה ציבורית ענפה והגשים את הציונות האישית שלו בעיר, בסיוע בקליטת העלייה.

בשנת 1967 יצא שוב בשליחות הסוכנות היהודית, למשך שנתיים, הפעם למרסיי כשליח עלייה. היה פעיל במפלגה הפרוגרסיבית, לימים הליברלים העצמאיים והצטרף יחד עימם למפלגת העבודה. הלך לעולמו איש צנוע וענו, איש משפחה ורומנטיקן, שהקדיש חייו ללימוד היהדות והתנ"ך, לפעילות חברתית וציונית ולהתנדבות קהילתית. אב ומחנך לבניו ולנכדיו, סמל ומופת לאנשי ציבור. יהי זכרו ברוך.

בניו: צבי, זאב ועופר

כאב שתי מולדות Ból Dwu Ojczyzn

רחוקה, במובן מסויים, זו חזרה הביתה. לא רבים מיהודי פולין יכולים, כמו מרים, לומר שיש להם שני בתים: בתל אביב ובקרקוב. מפרדים ביניהם הרים וים גדול, מרחקים בין זכרונות הילדות ונסיון ההתבגרות, ומה שמפריד במיוחד בין שני בתים אלה הוא תקופת השואה. שם ספרה של מרתה רותקובסקה "כאב שתי מולדות" (מילים של לאה גולדברג) מדגיש את הקרע האיום בין החיים שלפני ואחרי השואה, בין הילדות הפולנית והבגרות הישראלית, בין שפת אם פולנית לשפת אם עברית. קרע שכזה, ללא ספק, כואב, אבל, כשני חושב על הפנומן של מרים עקביא, על ספריה ועל מעשיה, מתעוררת אצלי מטפורה אחרת: "מתנת שתי מולדות". הפרווה של מרים ודמותה הן בהירות, למרות הכל, הן לצד התקווה ולא לצד הייאוש. עקביא היא בעד השיחה ולא בעד שתיקה זועמת, אפילו אם השיחה גורמת לה לכאב. היא בעד בניית הגשרים ולא בעד הסתגרות בגלל העוול והיסורים. מרים עקביא מתגלה כאישיות בעלת תכונות מיוחדות: אלו תכונות קשות וכואבות של מתנת שתי מולדות – וביניהן השואה.

ילידי הארץ החזקים, הלוחמים והמנצחים, לא התעניינו ביהודים החלשים שלא יודעים להגן על עצמם, "ההולכים כצאן לטבח", אלה שבאו מאירופה הרחוקה. רק שלושים שנה לאחר המלחמה מרגישה מרים שהיא מוכרחה לספר, והיא מתחילה לכתוב. בעברית. ובשנת 1975 ראה אור ספרה הראשון "נעורים בשלכת". דרכה של מי שכתבה את "כרמי שלי" התחילה בקרקוב, וילדותה המאושרת מסתיימת בגיל 12, בפרוץ מלחמת העולם השנייה. מרים נולדה למשפחה יהודית אמידה, שישבה בפולין מדורי דורות, למדה בבית ספר פולני, התגוררה ברובע היפה של העיר ברחוב לובוזובסקה. מקרקוב היא זוכרת את ריח פרחי האפונה הריחנית ששתלה אמה במרפסת דירתם. בקרקוב למדה בעל פה את שירי מיצקייביץ' וסלובצקי, אותם היא יכולה לצטט עד היום. אחרי שנים רבות כסופרת ישראלית מוכרת היא תגיד "ילדותי בקרקוב היא החלק המשמעותי ביותר בחיי, כי הוא מכיל בתוכו חיי דורות רבים של משפחתי אשר הושמדה". החל משנת 1983 מרים החיה עכשיו בתל אביב, מבקרת בפולין, ומ-1989 היא נוכחת בפולין הודות לספרי. אלה אינם ביקורי אורח מארץ

את הכל יבינו. לכן זו החלטה נועזת, תוך סיכון של אי-הצלחה. בעומק הפצע של הגליד הם מסכימים לכאב, שהוא המחיר של לספר. כמובן קל יותר לספר אם האנשים רוצים ויכולים לשמוע, אך לא תמיד היה כך בעבר, ולא תמיד קורה כך עכשיו.

מרים עקביא התחילה לדבר לאלה שלא רצו לשמוע אותה, למרות שהיו יהודים אזרחי מדינת ישראל שדרך מימד הדרמה הזאת היא המרגשת ביותר בעדותה של מרים. משנות הילדות היפות בקרקוב שלפני המלחמה, דרך הגטו של קרקוב, דרך מחנות ההשמדה פלשוב, אושוויץ, ברגן-בלזן, ועד לבית חולים בשוודיה לשם הועברה מיד אחרי השחרור, ועד שבשנת 1946 היא מגיעה לקיבוץ דגניה ב'. שם, בגיל 18, על שפת ים כינרת, היא מתחתנת עם נער מהונגריה, אף הוא ניצול שואה. בדרך מקרקוב לעמק הירדן עוברת מרים ממוות לחיים. לפי הגדרתה "היא משתתפת בבניית הארץ", מקימה בית, מגדלת שתי בנות, עובדת בבתי חולים, קולטת עליה שזורמת מפולין לישראל. אין לה זמן לחשוב על העבר. החשוב ביותר הוא ההווה, ההכרח לבנות מדינה יהודית ולחזק בה מעמד, למרות עיונות השכנים.

לפני כחודש ראה אור בפולין הספר Ból dwu ojczyzn (o życiu i twórczości Miriam Akavii), (כאב שתי מולדות – על חייה ויצירתה של מרים עקביא). וכך, כותב, בדברי הקדמתו לספר, דר' יאצק ליאוצ'יאק מאוניברסיטת ורשה:

"מרים עקביא נושאת גורל אותם יהודים אשר נידנו להצלה. פצע הזכרון וסטיגמת אי-ההבנות נסחבים אחריהם בחיי יום-יום, בשמחות ובדאגות. כל אחד מהניצולים רוקם את מסלול חייו. אחדים מהם עד סוף חייהם מחזיקים בתוכם את נסיון המוות, הריקנות, האפסיות. סיפורם היא השתיקה. אנו מרגישים על ליבנו את משקלה החונק של שתיקתם זו. אחרים, במוקדם או במאוחר, מחליטים לדבר או לכתוב, לתת עדות. הם מודעים לכך שבאלו הכי אי-אפשר לבטא את הכל, ושומעיהם לא